

OBSAH

I. HISTÓRIA	2
II. ANALÝZA SÚČASNEJ ROZVOJOVEJ ÚROVNE OBCE A JEJ ROZVOJOVÝCH FAKTOROV	4
1. PRÍRODNÉ, ENVIRONMENTÁLNE A EKOLOGICKÉ PROSTREDIE OBCE	5
A. ZEMEPISNÁ POLOHA OBCE	5
B. PRÍRODNÝ POTENCIÁL OBCE	6
2. OBYVATEĽSTVO	7
A. DEMOGRAFICKÝ VÝVOJ OBCE	7
B. VEKOVÁ ŠTRUKTÚRA OBYVATEĽSTVA	8
C. VZDELANOSTNÁ ŠTRUKTÚRA OBYVATEĽSTVA	10
D. NÁRODNOSTNÁ A NÁBOŽENSKÁ ŠTRUKTÚRA OBYVATEĽSTVA	11
3. EKONOMICKÁ ŠTRUKTÚRA A EKONOMICKÝ ROZVOJ OBCE	13
A. PODNIKATEĽSKÁ AKTIVITA V OBCE	13
B. EKONOMICKÁ AKTIVITA OBYVATEĽSTVA A NEZAMESTNANOSŤ	14
C. ROZPOČET OBCE, ŠTRUKTÚRA MAJETKU A CUDZÍCH ZDROJOV	16
4. SOCIÁLNA INFRAŠTRUKTÚRA OBCE	18
A. DOMOVÝ A BYTOVÝ FOND	18
B. ŠKOLSTVO	23
C. ZDRAVOTNÁ A SOCIÁLNA STAROSTLIVOSŤ	23
5. TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA OBCE	24
A. ENERGETICKÉ SIETE	24
B. INŽINIERSKE SIETE	24
C. ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO	25
6. SPOLOČENSKÉ A KULTÚRNE AKTIVITY V OBCE	26
A. SPOLOČENSKÝ A KULTÚRNY ŽIVOT V OBCE	26
7. CESTOVNÝ RUCH	27
III. SWOT ANALÝZA OBCE JALŠOVÍK	28
IV. ROZVOJOVÁ VÍZIA OBCE	37
V. STRATEGICKÉ CIELE, PRIORITY A OPATRENIA	38
A. CIEĽ 1: ROZVOJ ĽUDSKÝCH ZDROJOV	39
B. CIEĽ 2: RACIONÁLNE VYUŽÍVANIE PRÍRODNÉHO POTENCIÁLU	40
C. CIEĽ 3: DOBUDOVANIE A ROZVOJ TECHNICKEJ INFRAŠTRUKTÚRY	41
D. CIEĽ 4: DOBUDOVANIE A ROZVOJ SOCIÁLNEJ INFRAŠTRUKTÚRY	42
E. CIEĽ 5: ZABEZPEČENIE EKONOMICKEJ STABILITY SAMOSPRÁVY	43

I. HISTÓRIA

Prvý písomný záznam o Jalšovíku pochádza z roku 1418. V uvedenom roku sa obec menovala Jelsoukh, ale súčasne sa uvádzal aj ďalší názov – Jelsouk.

Obec od prvopočiatkov bola vo vlastníctve hradu v Bzovíku. V prvej písomnej zmienke sa uvádza aj meno správcu v roku 1418 Jakub Wydek. Porážka uhorského vojska pri Moháči otvorila Turkom cestu k slovenským obciam. Turecký sultán Soliman II. Veľký mal záujem o banské mestá na strednom Slovensku. K tomuto cieľu nepriateľ používal všetky možnosti. Keď sa Turci v roku 1543 zmocnili Ostrihomu a neskoršie ďalších miest, tak Bzovík a jeho najbližšie okolie nebolo bezpečné.

Nebezpečenstvo Jalšovíka sa ešte viac zhoršilo, keď v januári 1547 nepriateľ prišiel až k Modrému Kameňu. Prelomová bola pre obec Jalšovík pamätná bitka pri Sečiankach 4. a 5. apríla 1562. Sečianska porážka mala za následok, že nepriateľ bol stále bezočivejší a napádal okolie Krupiny. Každý takýto vpád znamenal stratu ľudských životov, škody a pre niektorých otroctvo.

Keď Turci v roku 1595 stratili Ostrihom, zdalo sa, že Bzovík a Jalšovík budú mať vytúžený mier. Do okolia Bzovíka a Krupiny však prišli Valóni, ktorí nešetřili okolie. Po Turkoch a Valónoch prichádzajú Kýmski Tatári, ktorí v roku 1599 v okolí Bzovíka narobili značné škody.

Od roku 1863 sa v písomných materiáloch vyskytuje pomenovania Dolný a Horný Jalšovík. Maďarský Alsó Alsók a Felső Alsók, po nemecky Ober und Unter Alsók. V maďarsky písaných materiáloch sa vyskytuje aj názov Bozókalsók. Čo bolo príčinou rozdelenia obce nie je jasné. Z písomného materiálu sa zdá, že príčinou mohli byť určité majetkové nezrovnalosti. Toto sa dá vycítiť z komasačných zápisníc. Tieto zápisnice a správy z rokov 1844 až 1894 sú už uvedené o dvoch obciach. Tieto práce začali v Hornom Jalšovíku už v roku 1844 a trvali až do roku 1894. Z nich sa zachovali tri mapy, jedna kniha a jeden fascikel.

Prichádza rok 1902, kedy sa obe obce zlúčili a od tohto roku sa vyskytuje len názov Jalšovík. Ako pri rozdelení obce v roku 1863, tak ani teraz sa nedala zistiť príčina zlúčenia.

Ako všade, tak aj do Jalšovíka zvesť o vypuknutí prvej svetovej vojny priniesol obecného sluhu z Krupiny. Bola práve noc na 27. júla 1914 keď pokojný spánok unavených obyvateľov vyrušilo bubnovanie. Obecný sluha oznamoval, že na druhý deň sa majú všetci bojaschopní chlapi dostaviť do Krupiny. Tu ich vyzbrojili a vystrojili a potom poslali na front. Jalšovík zostal bez dôležitej pracovnej sily a bola práve žatva. Všetka starosť doľahla na starcov, ženy a deti.

Rozpad monarchie a vznik nového štátneho útvaru v 1918 roku v Jalšovíku radostne privítali. Nie v malej miere k tomu prispeli aj národne orientovaní kňazi, čo na Bzovíku účinkovali.

Pokojný život v novom štáte a strach z novej vojny priniesol rok 1919, kedy do Hontu vtrhli maďarskí bolševici. Ich snahou bolo sa čo najrýchlejšie zmocniť Zvolena a Banskej Bystrice.

V 20-tych a 30-tych rokoch občanov Jalšovíka poznačila veľká hospodárska kríza.

Z ďalších udalostí, ktoré do života Jalšovíka zasiahli bola veľká povodeň. 4. júla 1936 od Mladonic prišiel veľký prívál vody, ktorý zalial všetky cesty. Z ciest voda prenikla do domov a následok bol katastrofálny.

Vypuknutie druhej svetovej vojny poznačilo Jalšovík aj tým, že na základe povolávacích rozkazov narukovalo päť mužov. Koniec druhej svetovej vojny pre Jalšovík sa datuje 1. marca 1945.

Len čo sa obyvatelia Jalšovíkov ako-tak z vojnových škôd zotavili, už im v roku 1946 začali predpisovať povinné dodávky, tzv. kontingenty z obilia, bravčového mäsa a hovädzieho mäsa. Rozpis sa robil podľa rozsahu poľnohospodárskej pôdy. Ale kontingenty boli niekedy tak veľké, že zobrali roľníkom takmer všetku úrodu.

Významnou udalosťou v dejinách obce boli voľby. Tieto ako všade, tak aj v Jalšovíku sa konali 28. mája 1946 a ich výsledok bol nasledovný: Demokratická strana dostala 80% hlasov, Komunistická strana 20% hlasov. Strana práce a Strana slobody nedostali ani jeden hlas.

V rokoch 1956 a 1957 sa začínajú šíriť správy o kolektivizácii poľnohospodárstva. Do obce začali prichádzať krupinskí agitátori, ktorí propagovali spoločné hospodárenie. Až v roku 1957 v Hornom Jalšovíku nadriadené orgány založili Jednotné roľnícke družstvo a o rok neskôršie aj v Dolnom Jalšovíku. Obe družstvá až do roku 1963 hospodárili samostatne, potom sa zlúčili a svoju prácu zamerali na chov hospodárskych zvierat. Takto spoločne hospodárili až do roku 1971, kedy sa zlúčili s družstvami Bzovík, Uňatín, Trpín, Kozí Vrbovok, Čekovce a Dolné Mladonice. Takýto mamutí podnik obhospodaroval 3475 ha poľnohospodárskej pôdy.

II. ANALÝZA SÚČASNEJ ROZVOJOVEJ ÚROVNE OBCE A JEJ ROZVOJOVÝCH FAKTOROV

Rozvojová úroveň priestoru a teda i obce je ovplyvnená tromi základnými podmienkami:

- ✓ disponibilitou rozvojového potenciálu,
- ✓ schopnosťou využitia rozvojového potenciálu,
- ✓ vonkajším prostredím, ktoré tvorí legislatíva, ekonomický rozvoj spoločnosti, disponibilita verejných zdrojov a systém ich prerozdelenia.

Rozvojový potenciál obce tvorí je územná a ekonomická priestorová štruktúra, ktorá je systemizovaná v týchto skupinách:

- ✓ prírodné zdroje,
- ✓ obyvateľstvo,
- ✓ miestne hospodárstvo,
- ✓ technická infraštruktúra,
- ✓ sociálna infraštruktúra,
- ✓ miestna samospráva s jej ekonomickými podmienkami.

Keďže jednotlivé podsystemy priestorovej štruktúry sú navzájom späté je ťažké určiť, ktorý z uvedených faktorov je najdôležitejší. Preto pri analýze rozvojových faktorov a rovnako pri ich prognózovaní je potrebné venovať dostatočnú pozornosť všetkým faktorom. Nevyváženosť rozvojových faktorov obmedzuje dynamiku rozvoja a je jednou z príčin rozvojovej diferenciacie medzi obcami a regiónmi.

1. PRÍRODNÉ, ENVIRONMENTÁLNE A EKOLÓGICKÉ PROSTREDIE OBCE

A. ZEMEPISNÁ POLOHA OBCE

Obec sa nachádza v Krupinskej výšine v nadmorskej výške 348 m n.m. Chotár obce susedí so Bzovíkom, na východe s Kozím Vrbovkom, na juhu s Badínom a na severe s Dolnými Mladonicami.

Z administratívneho hľadiska je obec začlenená do okresu Krupina a Banskobystrického samosprávneho kraja.

Vzhľadom k tomu, že obec je otvorenou ekonomickou a sociálnou jednotkou s väzbami na svoje okolie je dôležité, kde sa v tomto priestore nachádza.

Mapa 1: Geografická poloha obce Jalšovík

B. PRÍRODNÝ POTENCIÁL OBCE

Katastrálne územie obce spadá do oblasti s pomerne teplým podnebím, miestami až s extrémnym suchom. Preto naša obec patrí klimaticky k teplým, sčasti k mierne teplým oblastiam hontianskeho regiónu. Priemerná ročná teplota vzduchu je 8,1 až 8,3 °C. Najteplejším mesiacom v roku je mesiacom júl s dennou teplotou 25 až 26 °C, pekných letných slnečných dňoch s teplotou nad 30 °C. Ročný úhrn vodných zrážok dosahuje v priemere 810 až 835 mm. Poloha a podnebie predurčujú obec na využitie poľnohospodárstva.

Na území katastra obce Jalšovík prevažuje orná pôda (255,6 ha) a trvalé trávne porasty (227,9 ha). Záhrady zaberajú 5,5 ha z územia obce, vinice 0,92 ha, lesné pozemky (63,8 ha), vodné plochy 8,09 ha, zastavané plochy 30,2 ha a ostatné plochy 4,1 ha.

2. OBYVATEĽSTVO

A. DEMOGRAFICKÝ VÝVOJ OBCE

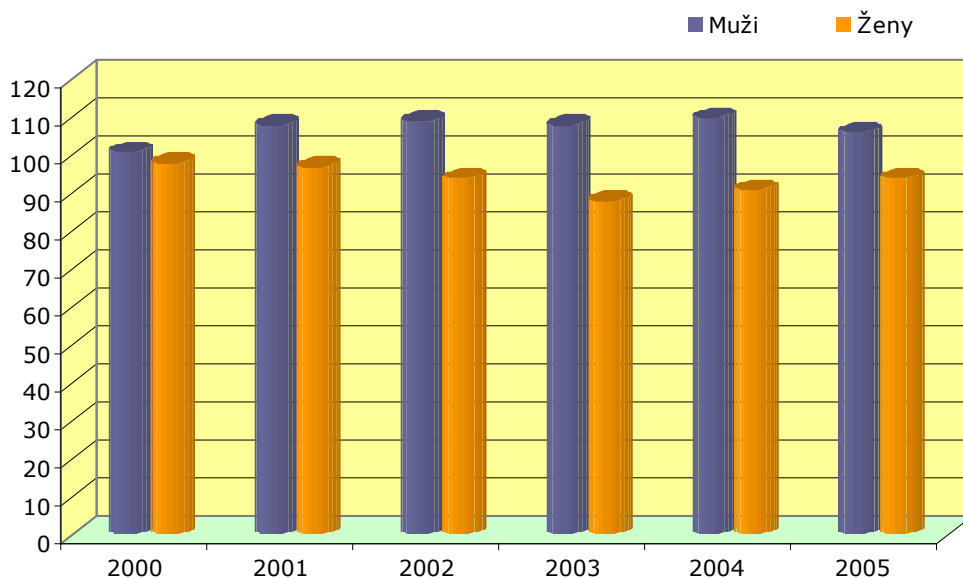
Obec Jalšovík patrí do kategórie malých obcí. K 31.12.2005 žilo v obci 200 obyvateľov, z toho 94 mužov (47 %) a 106 žien (53 %). V sledovanom období bol väčšinou evidovaný mierne klesajúci počet obyvateľstva. Ukazovateľom obývateľnosti územia je priemerná hustota obyvateľstva obce na 1 km² v počte 34 osôb.

Tabuľka 1: Vývoj počtu obyvateľov v obci v rokoch 2000-2005

Roky	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Stav k 31.12.	199	205	203	196	201	200
Muži	101	108	109	108	110	106
Ženy	98	97	94	88	91	94

Zdroj: ŠÚ SR – KS Banská Bystrica

Graf 1: Vývoj počtu obyvateľov v obci v rokoch 2000-2005

Tabuľka 2: Demografický vývoj v obci v rokoch 2000-2005

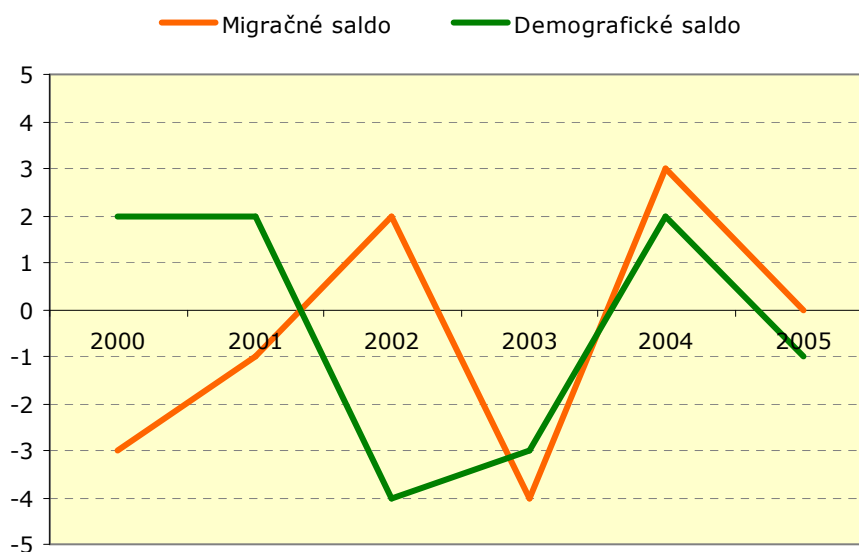
Roky	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Narodení	3	2	0	0	2	0
Zomrelí	1	0	4	3	0	1
Demografické saldo	2	2	-4	-3	2	-1
Priťahovaní	0	0	10	7	6	11
Vystáňovaní	3	1	8	11	3	11
Migračné saldo	-3	-1	2	-4	3	0

Zdroj: ŠÚ SR – KS Banská Bystrica

Podľa demografického vývoja obce možno špecifikovať charakteristiku obecnej komunity. V porovnaní s ukazovateľmi za celú SR má prirodzený prírastok obce negatívnu tendenciu, pretože demografické saldo dosahuje v sledovanom období väčšinou záporné hodnoty vplyvom nižšej pôrodnosti ako úmrtnosti. Taktiež vývoj migračného salda vypovedá o negatívnych tendenciách spôsobených vplyvom nárastu vystáňovaných osôb z obce. Spomalenie v oblasti demografického vývoja zaznamenávame v roku 2005, kedy ostal celkový prírastok takmer nemenný.

Graf 2: Migračné a demografické saldo obyvateľstva v obci

Demografický vývoj obec je aj indikátorom celkového súčasného sociálno-ekonomického vývoja v spoločnosti, výrazného zhoršenia sociálnej situácie mladých rodín, problematických možností riešenia bytového problému, ale najmä pracovných a existenčných podmienok. Migračný vývoj obyvateľstva zasa citlivo reaguje na pozitívne alebo negatívne signály, najmä v sociálno-ekonomickej oblasti.

B. VEKOVÁ ŠTRUKTÚRA OBYVATEĽSTVA

Demografický vývoj obyvateľstva sa odráža predovšetkým vo vekovej štruktúre obce. Všeobecným prejavom demografického vývoja obyvateľstva v obciach je nepriaznivá veková štruktúra z hľadiska vekových kategórií, čo sa potvrdzuje aj v našej obci. Najvýraznejšie zastúpenie v sledovanom období má produktívna veková kategória, a to viac ako 61%. Obyvatelia v predproduktívnom veku tvorili v roku 2005 13,5% a poproduktívna veková kategória predstavovala až takmer 26 % z celkovej populácie obce. Pozitívny zvrät vo vekovej štruktúre obce sme zaznamenali v roku 2001, čo bolo spôsobené zvýšením pôrodnosti v porovnaní s ostatnými rokmi. Vplyvom tohto javu sme

zaznamenali znižujúci rozdiel medzi predproduktívnou a poproduktívnou vekovou kategóriou.

Súčasnú vekovú štruktúru obce vystihuje aj hodnota indexu starnutia, ktorý v roku 2005 dosahoval hodnotu 188,89, t.j. na jedného mladého, predproduktívneho obyvateľa pripadalo 1,88 občana v poproduktívnom veku, čo z hľadiska demografického vývoja v sledovanom období považujeme za menej priaznivý jav. Vývoj indexu starnutia má v sledovanom období negatívny priebeh – v roku 2001 131,71 a v roku 2005 nárast na 188,89.

Veková štruktúra obyvateľstva obce podľa pohlavia je charakteristická pre vidiecku populáciu na Slovensku. Obnova generácie je síce pomalšia, ale na druhej strane schopná zabezpečiť prirodzenú reprodukciu obyvateľstva.

Tabuľka 3: Veková štruktúra obyvateľstva obce Jalšovík v rokoch 2000-2005

Veková kategória	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Počet obyvateľov celkom	199	205	203	196	201	200
Predproduktívny vek – muži (0-14)	23	28	20	18	21	19
%	23,47	25,77	21,28	20,45	23,08	20,21
Predproduktívny vek – ženy (0-14)	14	16	15	12	13	8
%	13,86	14,81	13,76	11,11	11,82	7,55
Produktívny vek – muži (15-59)	55	56	61	57	57	63
%	56,12	57,73	64,89	64,77	62,64	67,02
Produktívny vek – ženy (15-54)	50	54	56	57	57	59
%	49,50	50,00	51,38	52,78	51,82	55,66
Poproduktívny vek – muži (60+)	20	16	13	13	13	12
%	20,41	16,49	13,83	14,77	14,29	12,77
Poproduktívny vek – ženy (55+)	37	38	38	39	40	39
%	36,63	35,19	34,86	36,11	36,36	36,79
Index starnutia	154,05	131,71	145,71	173,33	155,88	188,89
Priemerný vek u mužov	36,13	34,87	35,66	36,32	36,16	36,53
Priemerný vek u žien	45,12	43,35	43,69	44,47	44,81	46,14

Zdroj: ŠÚ SR – KS Banská Bystrica

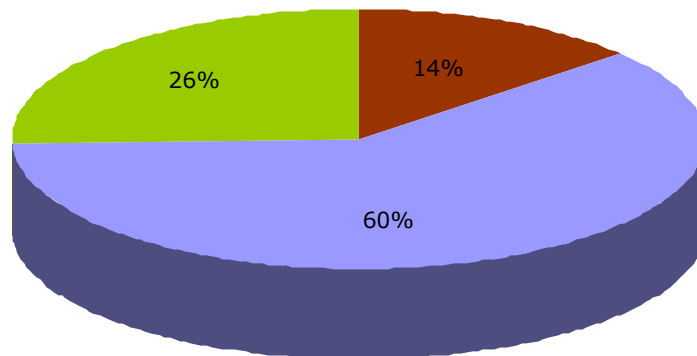
Pozn.: Percentuálny podiel je osobitne vyjadrený pre mužov a ženy.

Index starnutia = poproduktívny vek / predproduktívny vek

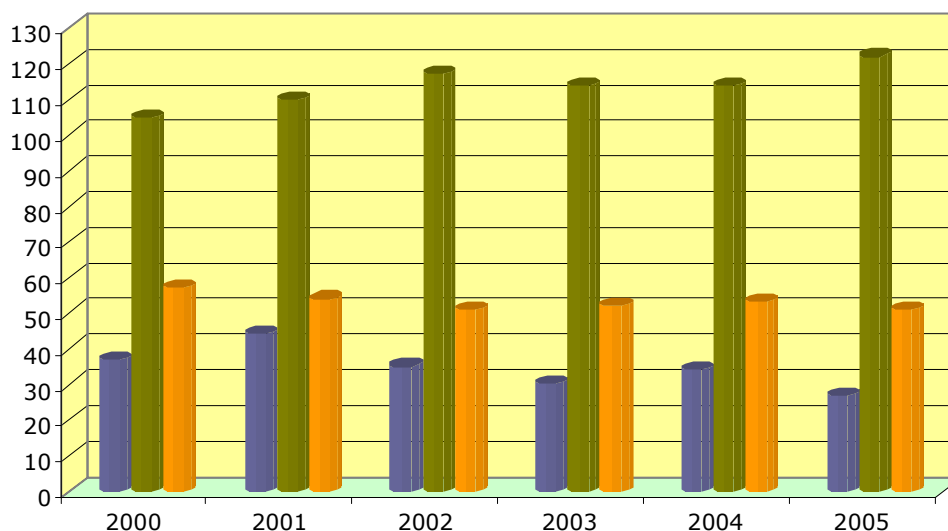
Graf 3: Veková štruktúra obyvateľstva v % v roku 2005

■ predproduktívny vek ■ produktívny vek ■ poproduktívny vek

Graf 4: Vývoj jednotlivých vekových štruktúr obyvateľstva v rokoch 2001-2005

■ predproduktívny vek ■ produktívny vek ■ poproduktívny vek

C. VZDELANOSTNÁ ŠTRUKTÚRA OBYVATEĽSTVA

Vzdelanostná štruktúra obyvateľstva dáva predpoklad k ekonomickému rozvoju obce, vytvára možnosti na trhu práce a ovplyvňuje hospodársku aktivitu obce, najmä záujem o samostatné podnikanie.

Vzdelanostná úroveň v obci v porovnaní s ukazovateľmi za SR je menej priaznivá. V obci je vysoký podiel občanov so základným (31%) a učňovským vzdelaním bez maturity (20%). 48 (z toho 21 žien) občanov malo v roku 2001 úplné stredné vzdelanie s maturitou a 5 občania vysokoškolské vzdelanie. V mužskej zložke obyvateľstva prevláda učňovské vzdelanie a v ženskej populácii vo vzdelanostnej štruktúre základné vzdelanie.

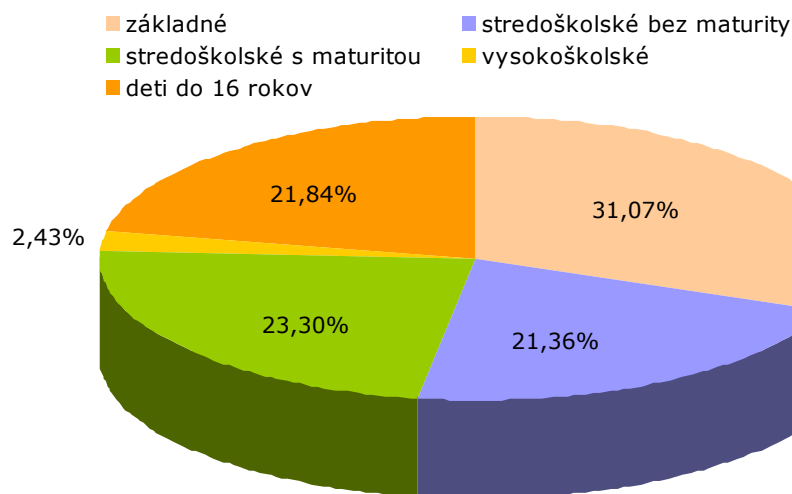

Tabuľka 4: Vzdelanostná štruktúra obyvateľstva obce v roku 2001

Najvyšší skončený stupeň školského vzdelania	Muži	Ženy	Spolu
Základné	17	47	64
Učňovské (bez maturity)	29	13	42
Stredné odborné (bez maturity)	1	1	2
Úplné stredné učňovské (s maturitou)	5	0	5
Úplné stredné odborné (s maturitou)	11	17	28
Úplné stredné všeobecné	5	10	15
Vyššie	-	-	-
Vysokoškolské bakalárske	0	1	1
Vysokoškolské magisterské, inžinierske, doktorské	3	1	4
Vysokoškolské doktorandské	-	-	-
Vysokoškolské spolu	3	2	5
Vysokoškolské podľa zamerania:			
- univerzitné	1	0	1
- technické	1	0	1
- ekonomické	0	1	1
- poľnohospodárske	1	0	1
- ostatné	0	1	1
Ostatní bez udania školského vzdelania	-	-	-
Ostatní bez školského vzdelania	-	-	-
Deti do 16 rokov	26	19	45
Úhrn	97	109	206

Zdroj: ŠÚ SR – KS Banská Bystrica

Graf 5: Vzdelanostná štruktúra obyvateľstva v obci v r. 2001

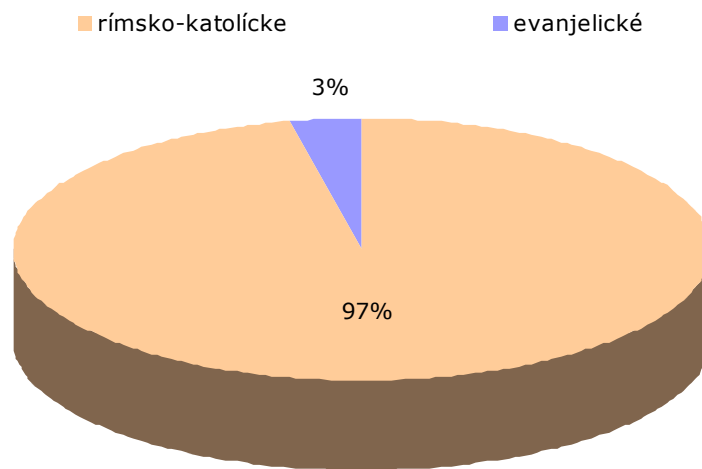
D. NÁRODNOSTNÁ A NÁBOŽENSKÁ ŠTRUKTÚRA OBYVATEĽSTVA

Podľa sčítania obyvateľstva z roku 2001 je obec Jalšovík národnostne jednoliata – 100 % obyvateľov slovenskej národnosti.

Z hľadiska náboženskej štruktúry obyvateľstva výrazne prevláda rímskokatolícke vierovyznanie (96,6 %), čo je prejavom dlhodobej cirkevnej tradície a histórie obce. Ostatní občania uviedli že sú evanjelického vierovyznanie (3,4 %).

Graf 6: Prehľad obyvateľstva obce podľa náboženského vyznania v r. 2001

3. EKONOMICKÁ ŠTRUKTÚRA A EKONOMICKÝ ROZVOJ OBCE

Na ekonomickom rozvoji obce sa podieľajú viaceré podnikateľské subjekty pôsobiace na jej území. Podieľajú sa na vytváraní hrubého domáceho produktu, vytvárajú v regióne určitú úroveň zamestnanosti a tiež prispievajú k rozvoju obce prostredníctvom daňových platieb do obecnej pokladnice.

Obecná samospráva sa podieľa na ekonomickom rozvoji vytváraním podmienok pre podnikanie, predovšetkým prostredníctvom prenájmu obecného majetku, poskytovania pozemkov a pod. Aj občania, ktorí sa združujú v spoločenských a záujmových organizáciách, v kultúre a športe sa podieľajú nepriamo na rozvoji obce v ekonomickej oblasti.

A. PODNIKATEĽSKÁ AKTIVITA V OBCI

Dôležitými faktormi pre ekonomický rozvoj obce sú taktiež podmienky pre rozvoj podnikania v obci a podnikateľské aktivity súkromného sektoru. Súkromné podnikanie sa v obci sústreďuje predovšetkým do činnosti fyzických osôb zameraných na podnikanie v oblasti obchodu a remeselníckych služieb. Vyvíjaná podnikateľská aktivita v obci sa odrazila predovšetkým v činnosti fyzických osôb zaoberajúcich sa maloobchodom. V súčasnosti v obci pôsobí 1 obchodná spoločnosť Pro Fit spol. s r.o., zaoberajúca sa maloobchodom, veľkoobchodom a cestnou motorovou dopravou.

Najväčším a zároveň najvýznamnejším zamestnávateľom obyvateľov obce je neďaleko sídliace Roľnícke družstvo Bzovík, ktoré sa orientuje predovšetkým na poľnohospodársku prvovýrobu. Rizikovým faktorom výrobného družstva je predovšetkým platobná neschopnosť odberateľov, nestabilné dodávateľsko – odberateľské vzťahy, nepriaznivé počasie, nízke výkupné ceny, čo sa odráža na výsledkoch hospodárenia a znižovaní stavu zamestnanosti. Napriek uvedeným skutočnostiam patrí výrobné družstvo stále medzi najväčších zamestnávateľov.

Celková podnikateľská aktivita v obci v porovnaní s priemernými ukazovateľmi rozvoja podnikania v SR je slabá. Väčšina obyvateľov predovšetkým trvale bývajúcich v obci, sa rozhoduje podnikáť ako fyzické osoby na základe živnostenského povolenia, a to najmä z dôvodu straty zamestnania, využitia vzdelania a zručnosti v danom odbore, prípadne strata zamestnania rodinných príslušníkov a blízkych.

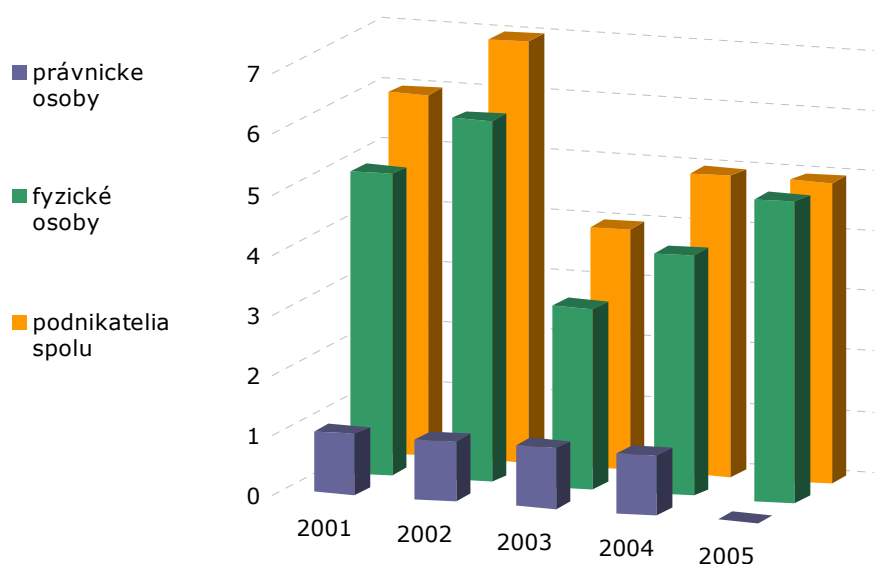

Tabuľka 5: Organizačná štruktúra hospodárstva v obci Jalšovík v r. 2001-2005

Názov ukazovateľa	2001	2002	2003	2004	2005
Subjekty vedené v Registri organizácií	5	5	4	5	8
Právnické subjekty spolu	1	1	1	1	1
Podniky, z toho:	-	-	-	-	-
Obchodné spoločnosti	-	-	-	-	-
Akciové spoločnosti	-	-	-	-	-
Spol. s r.o.	1	1	1	1	1
Družstvá	-	-	-	-	-
Štátne podniky	-	-	-	-	-
Obecné podniky	-	-	-	-	-
Organizačné zložky zahraničných osôb	-	-	-	-	-
Ostatné ziskovo orient. jednotky	-	-	-	-	-
Fyzické osoby nezapísané v obchodnom registri - spolu	4	4	3	4	7
FO nezapísané v obchodnom registri - živnostníci	3	3	2	3	6
FO nezapísané v obchodnom registri - slobodné povolania	-	-	-	-	-
FO nezapísané v obchodnom registri - SHR	1	1	1	1	1

Zdroj: ŠÚ SR – KS Banská Bystrica

Graf 7: Štruktúra podnikateľských subjektov obce v r. 2005

B. EKONOMICKÁ AKTIVITA OBYVATEĽSTVA A NEZAMESTNANOSŤ

K 31.12 2005 žilo v obci Jalšovík 200 občanov, z ktorých bolo 85 ekonomicky aktívnych (42,5%).

Priemerný ukazovateľ podielu ekonomicky aktívneho obyvateľstva v obci na celkovom počte obyvateľov sa za posledné roky pohybuje v intervale 40-50%. Z ekonomického hľadiska má pre ďalší rozvoj obce najväčší význam práve ekonomicky aktívna zložka obyvateľstva.

Celkovú situáciu v ekonomickej aktivite obyvateľstva obce dokresľuje i stav nezamestnanosti. Počet nezamestnaných v obci má od roku 2001 kolísavý priebeh, ktorý sa negatívny prejavil najmä v roku 2002. V súčasnosti taktiež zaznamenávame nárast evidovaných uchádzačov o zamestnanie. Miera nezamestnanosti dosahovala k novembru

2006 hodnotu 10,59%, a vypovedá o pomere počtu uchádzačov o zamestnanie k počtu ekonomicky aktívnych obyvateľov v percentách.

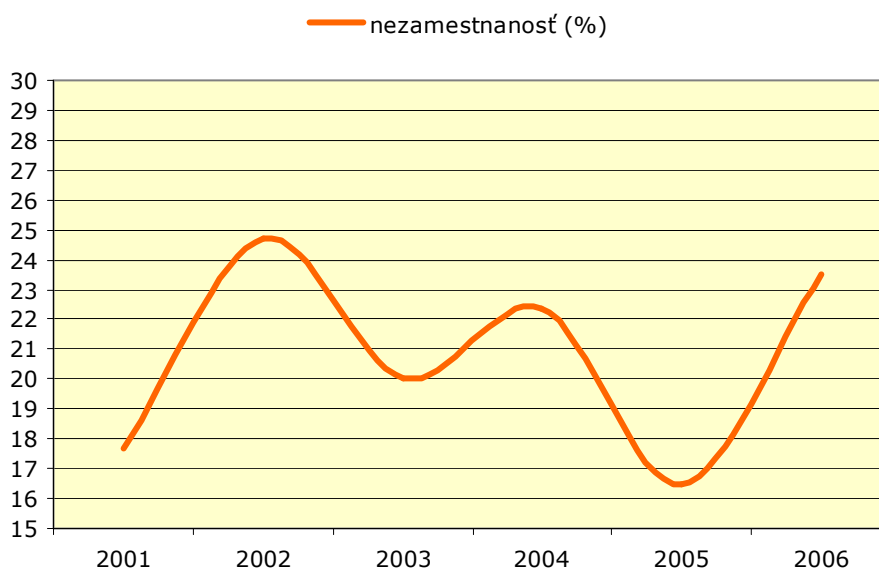
V skupine nezamestnaných je pomer medzi mužskou a ženskou zložkou takmer vyrovnaný. Skupinu dlhodobo nezamestnaných zastupujú predovšetkým obyvatelia s ukončeným základným vzdelaním a vyučením v odbore, ktorí hľadajú najťažšie umiestnenie na trhu práce, predovšetkým v skupine mužov.

Tabuľka 6: Vývoj nezamestnanosti v obci Jalšovík v r. 2001-2005

Roky	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Ženy	7	11	8	9	7	10
Muži	8	10	9	10	7	10
Spolu	15	21	17	19	14	20

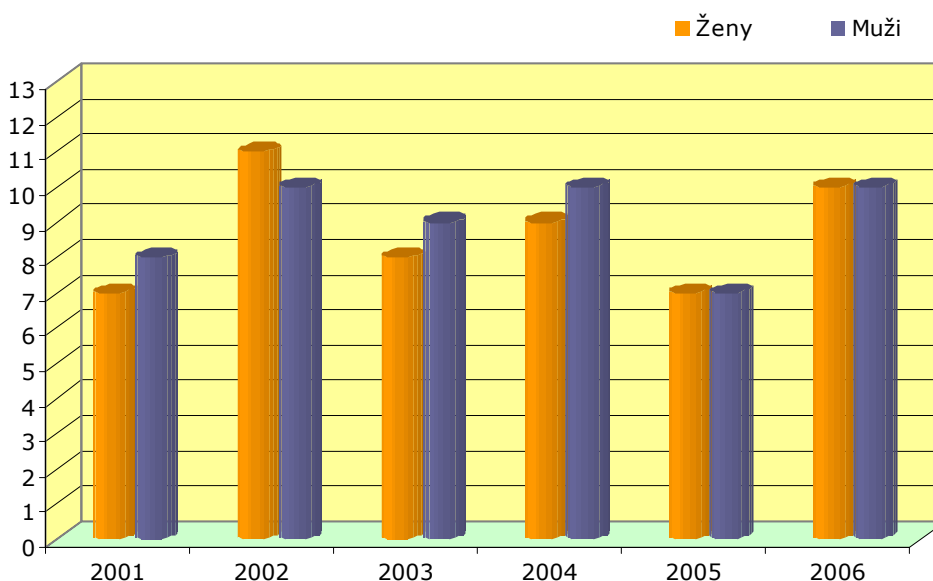
Zdroj: ŠÚ SR – KS Banská Bystrica

Graf 8: Vývoj nezamestnanosti v % v rokoch 2001 - 2005

Graf 9: Štruktúra nezamestnanosti podľa pohlavia v rokoch 2001 – 2005

C. ROZPOČET OBCE, ŠTRUKTÚRA MAJETKU A CUDZÍCH ZDROJOV

Obecná samospráva môže ovplyvniť ekonomický rozvoj v obci viacerými spôsobmi:

- finančnými zdrojmi, ktorými disponuje v príjmovej časti rozpočtu, v mimorozpočtových fondoch a ich racionálnym využívaním,
- majetkom, ktorým disponuje a ktorý používa na zabezpečenie výkonu obecnej samosprávy,
- vytváraním podmienok pre rozvoj podnikania v obci pre podnikateľské subjekty budovaním technickej infraštruktúry, využívaním regulačných ekonomických a iných nástrojov,
- koordinačnou činnosťou, ktorou môže usmerňovať a ovplyvňovať podnikateľské aktivity a aj ostatných podnikateľských subjektov v obci a v jej okolí.

Priamo môže obec ovplyvňovať ekonomický rozvoj v obci prostredníctvom rozpočtu a využitia obecného majetku. Fiškálna decentralizácia prebiehajúca v ostatnom období spolu s postupným prenesením kompetencií na vyššie územné celky a obecné samosprávy výrazne zvyšujú zodpovednosť obecnej samosprávy a rozširujú oblasti, v ktorých môže obec plniť svoje úlohy.

Ročný rozpočet obce je základným finančným plánom, ktorý obec každoročne vypracováva a schvaľuje. V ročnom rozpočte vystupujú dve základné zložky a to ročné rozpočtové príjmy a ročné rozpočtové výdaje.

Príjmy rozpočtu obce sú rozdelené do viacerých položiek:

- podielové dane – tvoria rozhodujúcu zložku príjmov obce, určujú podiel obce na daniach štátneho rozpočtu,
- miestne dane a poplatky,

- príjmy z využívania obecného majetku,
- predaj obecného majetku,
- dotácie,
- bankové úvery.

Výdaje rozpočtu obce sa delia do položiek:

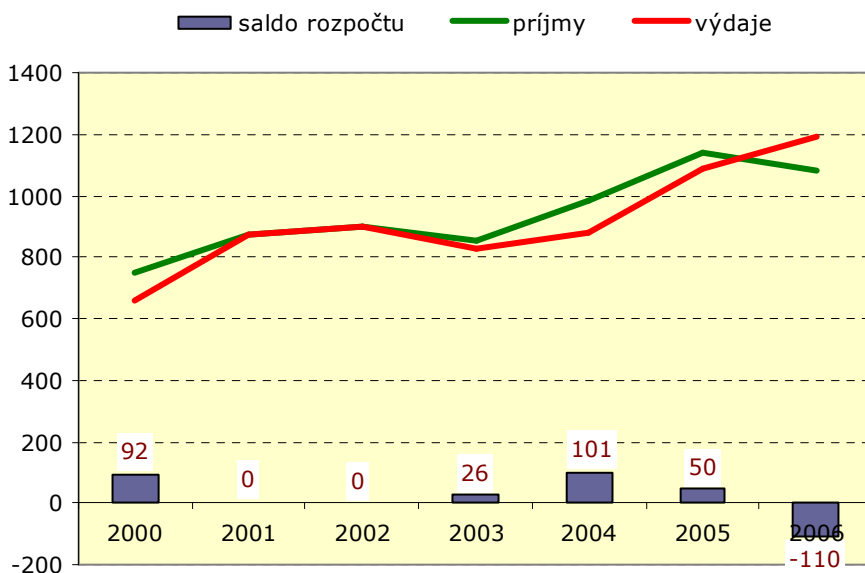
- **bežné výdavky normatívne** – mzdy, poistné, prevádzka
- **bežné výdavky nenormatívne** – napr. obchodné výdavky, výdavky na dopravu žiakov, asistenciu učiteľov, na čiastočnú kompenzáciu objektívnych znevýhodnením,
- **kapitálové výdavky** – rekonštrukcia objektov, riešenie havarijných situácií, rozvojové projekty.

Tabuľka 9 : Obecný rozpočet v r. 2000 - 2006

Rozpočet obce	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Príjmy (tis. Sk)	752	873	899	854	983	1139	1082
Výdaje (tis. Sk)	660	873	899	828	882	1089	1192
Saldo (tis. Sk)	92	0	0	26	101	50	-110

Zdroj: OÚ Jalšovík

Graf 10: Vývoj obecného rozpočtu v r. 2000 - 2006

4. SOCIÁLNA INFRAŠTRUKTÚRA OBCE

Občianska vybavenosť, resp. sociálna infraštruktúra vytvára v obci podmienky pre kvalitu života obyvateľstva. Preto snaha a zámery obce Jalšovík smerujú predovšetkým k rozvoju sociálnej infraštruktúry, aby mohla vytvárať kvalitnú spoločenskú, kultúrnu a obytnú funkciu.

A. DOMOVÝ A BYTOVÝ FOND

Domový a bytový fond obce ovplyvňujú priamo demografický vývoj obce. Kvalita bývania pôsobí ako základný faktor aj pre rozvoj obce a spolu s infraštruktúrou napĺňa obytnú funkciu obce. Keďže počet obyvateľov klesá aj z dôvodu nedostatku možností bývania, je v záujme obce udržať v nej mladé rodiny formou vytvárania podmienok v oblasti bytovej a občianskej vybavenosti.

V obci bol podľa výsledkov sčítania k 26.5. 2001 nasledovný stav bytového fondu - 66 rodinných domov, z toho bolo 59 trvale obývaných. Z obývaných bytových jednotiek bolo 58 v súkromnom vlastníctve. Priemerný vek bytového fondu je 40 rokov, čo je porovnateľné s hodnotami okresného mesta Krupina.

Tabuľka 10: Domy, byty a ukazovatele bývania v obci Jalšovík v roku 2001

Počet	Rodinné domy	Bytové domy	Ostatné budovy	Domový fond spolu
Domov spolu	66	0	0	66
Trvale obývaných domov	59	0	0	59
v %	100	0	0	100
v tom vlastníctvo:				
štátu	-	-	-	-
bytového družstva	-	-	-	-
obce	-	-	-	-
fyzickej osoby	58	0	0	58
právnickej osoby	-	-	-	-
ostatných	1	0	0	1
s 1-2 nadzemnými podlažiami a nezistené	59	0	0	59
s 3-4 nadzemnými podlažiami	-	-	-	-
s 5+ nadzemnými podlažiami	-	-	-	-
Ubytovacích zariadení bez bytu	-	-	-	-
Neobývaných domov	7	0	0	7
z toho: určených na rekreáciu	1	0	0	1
Priemerný vek domu	40	-	-	40
Bytov spolu	68	0	0	68
v tom: trvale obývané	59	0	0	59
v %	100	0	0	100
z toho družstevné	-	-	-	-
byty vo vlastníctve občana v bytovom dome	-	-	-	-
neobývané	9	0	0	9
neobývané z dôvodu zmeny užívateľa	-	-	-	-
neobývané, určené na rekreáciu	1	0	0	1
neobývané, uvoľnené na prestavbu	2	0	0	2
neobývané, nespôsobilé na bývanie	1	0	0	1
neobývané po kolaudácii	1	0	0	1
neobývané v pozostalostnom alebo súdnom konaní	1	0	0	1

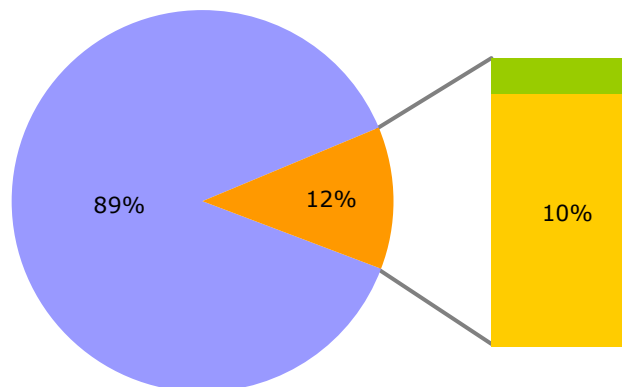

neobývané z iných dôvodov	3	0	0	3
nezistené	-	-	-	-
Trvale obývané byty:				
Materiál nosných múrov: kameň, tehly	59	0	0	59
drevo	-	-	-	-
nepálené tehly	-	-	-	-
ostatné a nezistené	-	-	-	-
Veľkosť bytu: 1 obytná miestnosť	4	0	0	4
2 izby	8	0	0	8
3 izby	20	0	0	20
4 izby	16	0	0	16
5+ izieb	11	0	0	11
Bývajúcich osôb	200	0	0	200
Počet CD	76	0	0	76
Počet HD	59	0	0	59
Obytné miestnosti	201	0	0	201
Počet osôb na 1: byt	3,39	-	-	3,39
obytné miestnosti	1	-	-	1
CD	2,63	-	-	2,63
HD	3,39	-	-	3,39
Obytná plocha bytu v m ²	4 345	0	0	4 345
Celková plocha bytu v m ²	7 153	0	0	7 153
Priemerný počet:				
- m ² obytnej plochy na 1 byt	73,6	-	-	73,6
- m ² celkovej plochy na 1 byt	121,2	-	-	121,2
- m ² obytnej plochy na 1 osobu	21,7	-	-	21,7
- obytných miestností na 1 byt	3,41	-	-	3,41

Zdroj: ŠÚ SR – KS Banská Bystrica

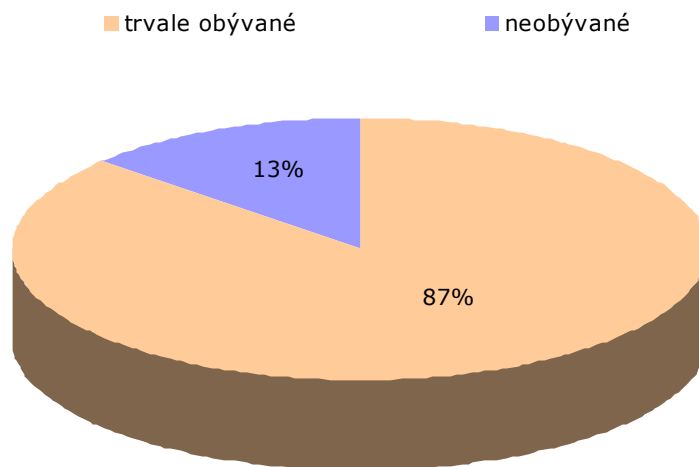
Graf 11: Štruktúra domov v obci (členenie podľa obývané, neobývané, určené na rekreáciu)

- trvale obývané
- neobývané určené na rekreáciu
- ostatné neobývané

Graf 12: Štruktúra bytových jednotiek v obci (členenie podľa obývané, neobývané)

Tabuľka 11: Trvale obývané byty podľa druhu budovy, podľa obdobia výstavby a podľa kategórie bytu

Obdobie výstavby	Rodinné domy	Bytové domy	Ostatné budovy	Domový fond spolu
I. Kategória				
- 1899 a nezistené	-	-	-	-
1900 - 1919	-	-	-	-
1920 - 1945	-	-	-	-
1946 - 1970	13	0	0	13
1971 - 1980	5	0	0	5
1981 - 1990	4	0	0	4
1991 - 2001	2	0	0	2
spolu	24	0	0	24
%	100	0	0	100
% danej kategórie z celku	40,7	-	-	40,7
II. Kategória				
- 1899 a nezistené	1	0	0	1
1900 - 1919	-	-	-	-
1920 - 1945	2	0	0	2
1946 - 1970	19	0	0	19
1971 - 1980	3	0	0	3
1981 - 1990	-	-	-	-
1991 - 2001	1	0	0	1
spolu	26	0	0	26
%	100	0	0	100
% danej kategórie z celku	44,1	-	-	44,1
III. Kategória				
- 1899 a nezistené	-	-	-	-
1900 - 1919	-	-	-	-
1920 - 1945	-	-	-	-
1946 - 1970	5	0	0	5
1971 - 1980	1	0	0	1
1981 - 1990	-	-	-	-
1991 - 2001	-	-	-	-
spolu	6	0	0	6
%	100	0	0	100
% danej kategórie z celku	10,2	-	-	10,2
IV. Kategória				
- 1899 a nezistené	-	-	-	-
1900 - 1919	1	0	0	1
1920 - 1945	1	0	0	1

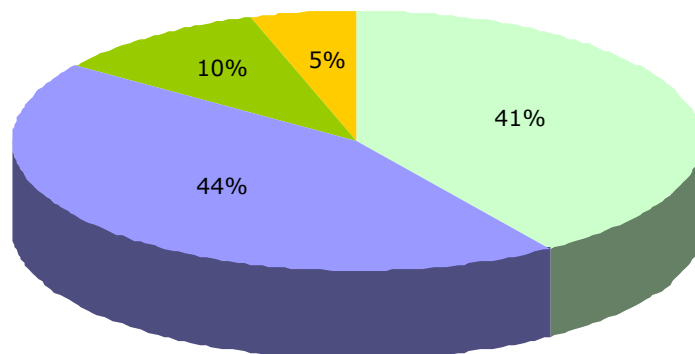

1946 - 1970	1	0	0	1
1971 - 1980	-	-	-	-
1981 - 1990	-	-	-	-
1991 - 2001	-	-	-	-
spolu	3	0	0	3
%	100	0	0	100
% danej kategórie z celku	5,1	-	-	5,1
Úhrn				
- 1899 a nezistené	1	0	0	1
1900 - 1919	1	0	0	1
1920 - 1945	3	0	0	3
1946 - 1970	38	0	0	38
1971 - 1980	9	0	0	9
1981 - 1990	4	0	0	4
1991 - 2001	3	0	0	3
spolu	59	0	0	59
%	100	0	0	100
Úhrn - z toho 1996 - 2001	1	0	0	1

Zdroj: ŠÚ SR – KS Banská Bystrica

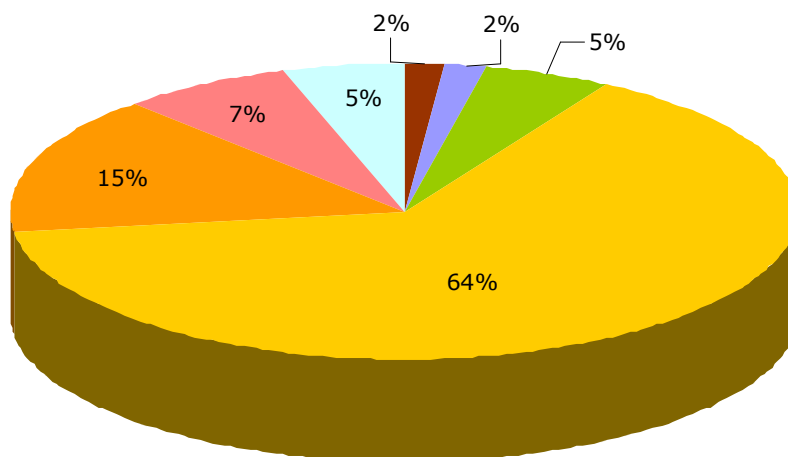
Graf 13: Členenie trvale obývaných bytov podľa kategórií v % - rok 2001

I. kategória II. kategória III. kategória IV. kategória

Graf 14: Veková štruktúra rodinných domov v roku 2001

1899 a nezistené
1900 - 1919
1920 - 1945
1946 - 1970
1971 - 1980
1981 - 1990
1991 - 2001

Obývané bytové jednotky sú prevažne zaradené do II. kategórie (44,1%), potom nasleduje I. kategórie so 40,7%. Väčšina z obývaných rodinných domov bola vybudovaná do roku 1971. V období rokov 1971 – 2001 nastalo výrazné spomalenie bytovej výstavby vzhľadom k nezáujmu bývajúceho obyvateľstva. Tento negatívny trend v oblasti občianskej infraštruktúry stále pretrváva, čo potvrdzuje aj fakt že v období r. 1996-2001 bol postavený 1 rodinný dom.

Tabuľka 12: Vybavenie trvale obývaných bytov v obci - rok 2001

Vybavenie	Počet	
	bytov	osôb v bytoch
Bytov spolu	59	200
z toho:		
s plynom zo siete	1	2
s vodovodom		
v byte	59	200
mimo bytu	-	-
bez vodovodu	-	-
nezistené	-	-
s kanalizáciou		
prípojka na kanalizačnú sieť	-	-
septik (žumpa)	50	183
so splachovacím záchodom	50	181
s kúpeľňou alebo sprchov. kút.	55	190

Zdroj: ŠÚ SR – KS Banská Bystrica

Tabuľka 13: Spôsob vykurovania trvale obývaných budov – rok 2001

Spôsob vykurovania	Počet	
	bytov	osôb v bytoch
Ústredné kúrenie diaľkové	-	-
Ústredné kúrenie lokálne	20	81
na pevné palivo	17	65
na plyn	-	-
elektrické	3	16
Etážové kúrenie		
na pevné palivo	3	10
na plyn	-	-
ostatné	2	11
Kachle		
na pevné palivo	11	26
elektrické	2	4
plynové	-	-
ostatné	-	-
Iné	21	68
Spolu	59	200

Zdroj: ŠÚ SR – KS Banská Bystrica

Tabuľka 14: Vybavenie a rekreačné možnosti domácností – rok 2001

Vybavenie domácnosti	Počet	
	bytov	osôb v bytoch
Samostatná chladnička	33	105
Chladnička s mrazničkou	31	114
Samostatná mraznička	48	166
Automatická práčka	49	181
Farebný televízor	52	189
Telefón v byte	39	160
Mobilný telefón	10	46
Rekreačná chata, domček, chalupa	1	9
Osobný automobil	37	148
Osobný počítač	2	10
Osobný počítač s internetom	2	14

Zdroj: ŠÚ SR – KS Banská Bystrica

Všetky trvale obývané domy majú vybudované 1-2 nadzemné podlažia. Domový fond má 201 obytných miestností, pričom na jednu osobu pripadá 1 obytná miestnosť. V období sčítania obyvateľstva v r. 2001 bolo v obci evidovaných 200 bývajúcich osôb, z čoho vyplýva, že počet osôb na jeden byt je 3,39. Z uvedených štatistík z roku 2001 vyplývajú nasledujúce údaje o vybavenosti bytov:

- všetky obývané domácnosti sú zásobované pitnou vodou z vodovodu priamo v byte (200 osôb),
- 50 domácností má vybudovaný septik (183 osôb),
- 55 domácností má kúpeľňu alebo sprchovací kút (190 osôb),
- 20 domácností má lokálne ústredné kúrenie (81 osôb).

Napriek skutočnosti, že Jalšovík patrí medzi malé obce, v ktorých býva vybavenosť bytov väčšinou nedostatočná, obec sa vyznačuje uspokojivou vybavenosťou domácností, čo potvrdzujú uvedené štatistické údaje z r. 2001.

B. ŠKOLSTVO

V obci sa nenachádza žiadne predškolské ani školské zariadenia. Mladší obyvatelia obce využívajú predškolské a školské zariadenia blízkej obce Bzovík a mesta Krupina.

C. ZDRAVOTNÁ A SOCIÁLNA STAROSTLIVOSŤ

Zdravotnícku starostlivosť zabezpečuje v okrese Nemocnica s poliklinikou v Krupine. Všeobecný lekár prvého kontaktu pre väčšinu obyvateľov našej obce, ako aj zubný lekár a lekárka majú sídlo v obci Bzovík.

V okrese sú dva domovy dôchodcov – Krupiny a Terany s kapacitou 150 lôžok a jeden Detský domov v obci Cerovo s kapacitou 41 detí. Na území okresu nie je zariadenie pre zdravotne postihnutých občanov a preto sa nahrádza opatrovateľskou službou. V prípade záujmu občanov o takýto druh služby, oslovíme Spoločnú úradovňu v Krupine.

5. TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA OBCE

Technická infraštruktúra predstavuje veľmi dôležitý faktor pôsobiaci na ekonomický rozvoj obce. Vytvára podmienky pre kvalitné bývanie obyvateľstva, rozvoj podnikateľských aktivít v obci a okolí a poskytuje dôležité služby pre obyvateľov.

A. ENERGETICKÉ SIETE

Elektrická energia

Prevádzkovateľom elektrickej siete v obci je Stredoslovenská energetika, a.s.. Elektrické siete sú vybudované predovšetkým pozdĺž miestnych komunikácií na celom území obce. Sú umiestnené vzdušným vedením na betónových stĺpoch v dĺžke 2300 m.

Plynofikácia

Obec Jalšovík nie je v súčasnosti plynofikovaná. O zavedení plynofikácie obec v blízkej budúcnosti neuvažuje.

B. INŽINIERSKE SIETE

Inžinierske siete vytvárajú základný predpoklad pre rozvoj podnikateľských aktivít v obci. Ide o finančne náročné investície, pre ktoré obec nedisponuje dostatočnými finančnými prostriedkami. V obci nie sú inžinierske siete vybudované kompletne a v budúcnosti sa počíta s ich dobudovaním.

Vodovod a kanalizácia

Obec zabezpečuje pitnú vodu pre obyvateľov z obecnej studne a vybudovanou vodovodnou sieťou, ktorá je pod správou Stredoslovenskej vodárenskej spoločnosti a.s., odštepny závod Zvolen. Vodovodná sieť je vybudovaná v dĺžke 2700 m. Vzhľadom k jej súčasnému technickému stavu uvažujeme s kompletnou rekonštrukciou vodovodného potrubia obce.

Obec nemá v súčasnej dobe vybudovanú kanalizáciu. Nad realizáciou takého finančne náročného zámeru uvažujeme iba v prípade vzájomnej spolupráce s obcami Mikroregiónu Krupinská planina. V súčasnosti je odvádzanie odpadových vôd väčšinou riešené vybudovanými septikmi.

Dopravné siete a dopravné systémy

Verejná dopravná sieť je v obci riešená autobusovou a cestnou dopravou. Autobusovú dopravu zabezpečuje SAD Zvolen š.p. v dvojhodinových časových intervaloch.

Cez územie obce prechádza cesta III. triedy. Údržba miestnych komunikácií je realizovaná z finančných prostriedkov obce, čo je ale pre udržanie dobrého stavu miestnych komunikácií nepostačujúce. Aj napriek snahe obce a obyvateľov je stav miestnych komunikácií podpriemerný, preto predpokladáme v budúcnosti nutnosť resp. potrebu investovať do opravy komunikácií a technológie pre zimnú údržbu.

C. ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO

Obec Jalšovík má vyriešené odpadové hospodárstvo na základe zmluvných vzťahov s obcou Bzovík, ktorá zabezpečuje zvoz a uskladnenie zmesového komunálneho odpadu a so spoločnosťou ENZO-VERONIKA-VES a.s. Dežerice, ktorá je odberateľom týchto vyseparovaných zložiek odpadu – plasty(1 x mesačne), textil a nebezpečný odpad (2 x ročne).

6. SPOLOČENSKÉ A KULTÚRNE AKTIVITY V OBCI

A. SPOLOČENSKÝ A KULTÚRNY ŽIVOT V OBCI

Na organizácii spoločenského života sa priamo podieľa aj obecná samospráva, a to nielen poskytovaním priestorov pre jednotlivé podujatia, ale taktiež spolupodieľaním na organizovaní kultúrnych podujatí. Obecný úrad sa zúčastňuje na príprave spoločenských a kultúrnych podujatí miestneho charakteru, a to predovšetkým pri organizovaní športových podujatí (volejbalový, stolnotenisový a futbalový turnaj) a akcií súvisiacich so sviatkom Deň matiek, Deň detí, fašiangy, zábavy a pod..

K rozvíjaniu spoločenského života v obci výrazne napomáha aj miestny dobrovoľný hasičský zbor. Organizované kultúrne a športové podujatia sú financované z rozpočtu obce a súkromnými sponzormi.

Vzhľadom na rozlohu a počet obyvateľov obce je počet organizovaných kultúrnych a športových podujatí dostatočný. Pre ďalšie kultúrne vyžitie občania využívajú podujatia v príľahlých obciach, prípadne v okresnom meste.

7. CESTOVNÝ RUCH

Cestovný ruch je významným a nepopierateľným aspektom ekonomického rozvoja príslušného regiónu, pretože vytvára pracovné príležitosti pre skupiny obyvateľov, zvyšuje príjmy, stimuluje kapitálové investície, vytvára príležitosti pre rozvoj malých a veľkých podnikov.

Vzhľadom k zjednodušeniu aktivít regiónu v oblasti cestovného ruchu boli založené inštitúcie cestovného ruchu Krupinskej planiny, ktoré zastupuje Hontianske združenie turizmu so sídlom v Krupine a Mikroregión Krupinská planina. Obe inštitúcie boli založené s cieľom koordinácie aktivít cestovného ruchu za účelom rozvoja cestovného ruchu v regióne. Majú však aj viacero odlišných znakov, medzi ktoré patrí najmä územná pôsobnosť a partneri, ktorí sa na fungovaní združení podieľajú. Hontianske združenie turizmu (vznik 1999) združuje občianske združenia, fyzické a právnické osoby na celom území regiónu Hont a medzi jeho hlavné úlohy patrí vytvoriť partnerstvo medzi všetkými podnikateľmi zainteresovanými na rozvoji cestovného ruchu v regióne. Na druhej strane, Mikroregión Krupinská planina vznikol ako partnerstvo miestnej samosprávy, občianskych združení a fyzických osôb. Jeho územná pôsobnosť je menšia, zastrešuje 15 sídiel mikroregiónu, ktorého súčasťou je aj naša obec Jalšovík. Základnou úlohou združení je vytvárať podmienky na všestranný rozvoj územia v súlade so špecifickými podmienkami ochrany prírody v mikroregióne a cieľavedomý a koordinovaný postup pri tvorbe koncepcie rozvoja mikroregiónu.

Vzhľadom k rôznorodosti nášho územia sa budeme snažiť v spolupráci s Mikroregiónom Krupinská planina vytvoriť podmienky pre rozvoj cestovného ruchu v obci a okolí a umožníme podnikateľským subjektom pôsobiacim v oblasti cestovného ruchu realizovať svoju činnosť v danej lokalite. Dôsledkom našich aktivít bude zvýšenie ekonomického rozvoja obce, ktorý patrí medzi strategické ciele obecnej samosprávy.

III. SWOT ANALÝZA OBCE JALŠOVÍK

Swot analýza obce Jalšovík bola použitá ako metóda, ktorá vychádza:

- ✓ z analýzy doterajšieho vývoja,
- ✓ súčasného stavu obce s uvedením jeho silných stránok,
- ✓ súčasného stavu obce s uvedením jeho slabých stránok,
- ✓ jeho potenciálnych rozvojových zdrojov – príležitostí (šanci),
- ✓ jeho potenciálnych ohrození rozvojových zámerov – hrozieb (rizík).

Pre definovanie základných prvkov SWOT analýzy obce boli využité:

- ✓ poznatky z doterajšieho vývoja a súčasného stavu vybavenia obce,
- ✓ rozvojové zámery obce,
- ✓ strategické ciele, ich priority a opatrenia.

Silné stránky obce predstavujú potenciálne faktory ďalšieho rozvoja obce vo všetkých základných oblastiach. Vytvárajú východiskovú základňu pre stanovenie reálnych rozvojových cieľov.

Slabé stránky obce predstavujú limitujúce faktory rozvojových zámerov a oblastí, na ktoré treba sústrediť pozornosť orgánov samosprávy.

Príležitosti (šance) sú faktormi, ktoré umožňujú pri ich využití naplnenie rozvojových zámerov obce, ich reálnosť a urýchlenie. Poznanie reálnych príležitostí je východiskom stanovenia splniteľných rozvojových cieľov.

Ohrozenia (riziká) predstavujú skutočnosti, ktoré môžu negatívne ovplyvniť resp. spomaliť realizáciu strategických cieľov rozvoja obce. Dôsledná analýza možností vzniku rizík na celospoločenskej i komunálnej úrovni predstavuje predovšetkým analýzu možností pri zabezpečovaní finančných zdrojov.

POLOHA OBCE A VÄZBA NA VONKAJŠIE OKOLIE	
SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
<ul style="list-style-type: none">- výhodná poloha obce vzhľadom na blízkosť k jednému z hlavných uzlov regiónu – k mestu Krupina,- priaznivé podmienky obce pre rozvoj sociálnej, spoločenskej a kultúrnej funkcie,- priaznivé podmienky obce pre rozvoj obytnej funkcie.	<ul style="list-style-type: none">- neusporiadaná urbanistická štruktúra obce,- nejasné vlastnícke pomery u niektorých pozemkov v katastrálnom území,- katastrálne územie obce má horský charakter.
PRÍLEŽITOSTI	OHROZENIA
<ul style="list-style-type: none">- využitie katastrálneho územia obce pre bytovú, občiansku, spoločenskú i podnikateľskú výstavbu,- možnosť kooperácie riešenia otázok a problémov regionálneho charakteru s okolitými obcami,- možnosť využitia prírodného a vidieckeho prostredia na agroturistické aktivity a vidiecky cestovný ruch.	<ul style="list-style-type: none">- nedostatok vlastných i verejných finančných zdrojov na financovanie projektov v rámci dopravnej infraštruktúry a občianskej vybavenosti.

ENVIRONMENTÁLNE A ŽIVOTNÉ PROSTREDIE OBCE	
SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
<ul style="list-style-type: none">- <i>blízkosť prírodných prvkov a horského prostredia,</i>- <i>dostatok priestorov pre budovanie tzv. zelených zón rekreácie a oddychu,</i>- <i>dostatok podzemnej vody.</i>	<ul style="list-style-type: none">- <i>všeobecný nezáujem obyvateľstva na zlepšovaní ŽP a odstraňovaní príčin,</i>- <i>existencia zdrojov znečisťujúcich povrchové a podzemné vodné zdroje,</i>- <i>všeobecne nízka miera vynútiteľnosti práva v oblasti ochrany a udržateľnosti ŽP,</i>- <i>nevyužitie výhodného prostredia, najmä v okolí obce pre budovanie zón rekreácie a oddychu.</i>
PRÍLEŽITOSTI	OHROZENIA
<ul style="list-style-type: none">- <i>využitie prírodného potenciálu na vytváranie a zvelaďovanie existujúcich rekreačných zón,</i>- <i>dohoda, partnerstvo obce s ohrozovateľmi životného prostredia,</i>- <i>rozšírenie separovaného zberu odpadov a ich zhodnocovania, likvidácia divokých skládok,</i>- <i>zvýšiť vedomie obyvateľstva vo sfére ŽP.</i>	<ul style="list-style-type: none">- <i>ohrozovanie obce prašnosťou a znečisťovaním ovzdušia vplyvom budovania technickej infraštruktúry,</i>- <i>ohrozovanie čistoty spodných vôd žumpami pri rodinných domoch,</i>- <i>vytváranie nepovolených divokých skládok odpadu.</i>

TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA	
SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
<ul style="list-style-type: none">- vybavenosť zásobovania obce pitnou vodou,- dostatok priestorov pre budovanie bytovej a technickej infraštruktúry.	<ul style="list-style-type: none">- zlý stav miestnych komunikácií,- neustála potreba investícií na údržbu a modernizáciu zariadení technickej infraštruktúry,- nevybudovaná kanalizácia a plynofikácia v obci,- zastaralosť obecných budov,- nedostatočná obchodná sieť (predaj a rozmanitosť tovaru).
PRÍLEŽITOSTI	OHROZENIA
<ul style="list-style-type: none">- rekonštrukcia vodovodnej siete v celej obci,- rekonštrukcia miestnych komunikácií, rekonštrukcia zastávky,- úpravy obecných verejných priestranstiev,- rekonštrukcia verejného osvetlenia,- rekonštrukcia a modernizácia vnútorného vybavenia obecných budov.	<ul style="list-style-type: none">- nedostatok vlastných zdrojov na financovanie našich zámerov,- nepripravenosť projektov na získanie finančných zdrojov z fondov EÚ a SR,- narušovanie urbanistickej štruktúry a vzhľadu obce starými, najmä hospodárskymi budovami.

SOCIÁLNA (OBČIANSKA) INFRAŠTRUKTÚRA	
SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
<ul style="list-style-type: none">- <i>dobrá úroveň bytovej vybavenosti obce,</i>- <i>bytový fond je tvorený len rodinnými domami,</i>- <i>zabezpečenie plnenia úloh v oblasti sociálnej starostlivosti.</i>	<ul style="list-style-type: none">- <i>malý záujme občanov o prestavbu, nadstavbu, rekonštrukcie rodinných domov,</i>- <i>neúplný základný sortiment ponuky tovarov a služieb v obci,</i>- <i>nevybudované zdravotnícke zariadenia,</i>- <i>neexistujúce školské zariadenia v obci.</i>
PRÍLEŽITOSTI	OHROZENIA
<ul style="list-style-type: none">- <i>príprava projektov, vybudovanie, prípadne rekonštrukcia komunitných centier obce – napr. kultúrny dom a pod.</i>- <i>pripravenosť obce k rozvoju bytovej, podnikateľskej a občianskej infraštruktúry,</i>- <i>rozšírenie ponuky tovarov a služieb, skvalitneniu sortimentu a kvality.</i>	<ul style="list-style-type: none">- <i>stav prípravy projektov pre jednotlivé zámery a nedostatok finančných zdrojov,</i>- <i>prípadná neúspešnosť projektov pre riešenie rozvoja občianskej infraštruktúry,</i>- <i>vysoký stupeň opotrebenia jednotlivých obecných objektov, potreba údržby, opráv, rekonštrukcií, ako aj zlepšenia vnútorného vybavenia.</i>

DEMOGRAFICKÝ VÝVOJ A ĽUDSKÉ ZDROJE	
SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
<ul style="list-style-type: none">- takmer jednotná národnostná a náboženská štruktúra obyvateľstva,- možnosť vzdelávania detí v obci Bzovík,- možnosť využitia dopravného spojenia do zamestnania a škôl,- pomerne vysoká zamestnanosť v obci.	<ul style="list-style-type: none">- nepriaznivá vzdelanostná štruktúra v obci (prevaha základného a učňovského vzdelania),- zhoršovanie vekovej štruktúry obyvateľstva,- nedostatok pracovných príležitostí priamo v obci.
PRÍLEŽITOSTI	OHROZENIA
<ul style="list-style-type: none">- podpora bytovej výstavby, rast bytového fondu obce, najmä pre mladé rodiny,- vybudovanie nových zariadení občianskej vybavenosti,- obnova prípadne vybudovanie nových zón oddychu - parkov.	<ul style="list-style-type: none">- nepriaznivý ekonomický a sociálny vývoj v spoločnosti, ohrozené existenčné podmienky pre zabezpečenie rodiny,- nezamestnanosť, odchádzanie za prácou,- nepriaznivá veková a vzdelanostná štruktúra obyvateľstva (rast indexu starnutia).

ZÁUJMOVÉ ZDRUŽENIA, KULTÚRNE A SPOLOČENSKÉ AKTIVITY	
SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
<ul style="list-style-type: none">- <i>existencia kultúrneho objektu v obci,</i>- <i>tradícia v organizovaní kultúrnych podujatí,</i>- <i>spoluúčasť miestneho dobrovoľného hasičského zboru na organizovaní kultúrnych a športových podujatí.</i>	<ul style="list-style-type: none">- <i>nedostatočná zapojenosť podnikateľských subjektov na kultúrno-spoločenských akciách,</i>- <i>upadanie záujmu o tradičné obecné kultúrno – spoločenské podujatia.</i>
PRÍLEŽITOSTI	OHROZENIA
<ul style="list-style-type: none">- <i>zapojenie všetkých vekových zložiek obyvateľstva na záujmových aktivitách obce,</i>- <i>poskytovanie obecných priestorov pre stretávanie a organizovanie kultúrnych podujatí,</i>- <i>pokračovanie v tradíciách obce v organizovaní kultúrnych a spoločenských podujatí.</i>	<ul style="list-style-type: none">- <i>nedostatok finančných zdrojov na splnenie spoločenských, kultúrnych a športových zámerov,</i>- <i>stagnujúci, prípadne nepriaznivý demografický vývoj (veková štruktúra),</i>- <i>slabší záujem, najmä mladších občanov o činnosť v záujmových združeniach v obci.</i>

EKONOMICKÉ PODMIENKY A PODNIKATEĽSKÉ PROSTREDIE	
SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
<ul style="list-style-type: none">- <i>predpoklady rozvoja podnikania a rozširovania obchodu a služieb pre občanov v obci,</i>- <i>dostatok pozemkov pre výstavbu objektov bytovej a občianskej vybavenosti obce,</i>- <i>priaznivý podiel ekonomicky aktívneho obyvateľstva,</i>- <i>obecný majetok, možnosti jeho efektívnejšieho využitia, vrátane podnikania s ním.</i>	<ul style="list-style-type: none">- <i>potreba využitia verejných zdrojov a úverových prostriedkov (EÚ, SR),</i>- <i>nepripravené projektové dokumentácie k žiadostiam zo štrukturálnych fondov EÚ,</i>- <i>nízka finančná a daňová sila obce,</i>- <i>vysoký stupeň opotrebenia obecného majetku.</i>
PRÍLEŽITOSTI	OHROZENIA
<ul style="list-style-type: none">- <i>zvýšenie finančnej a daňovej sily obce,</i>- <i>priaznivé predpoklady pre čerpanie zo štrukturálnych fondov EÚ,</i>- <i>racionalizačné opatrenia a program úspory nákladov v samospráve a obecných budovách.</i>	<ul style="list-style-type: none">- <i>nedostatok finančných prostriedkov na rozvoj obce,</i>- <i>neúspešné projekty na čerpanie finančných prostriedkov z rozpočtu SR a EÚ,</i>- <i>nepriaznivé vplyvy technickej infraštruktúry na životné prostredie obce,</i>- <i>celkový rast nákladov na činnosť samosprávy, najmä rast cien energií, služieb, nákladov na verejné účely obce a pod..</i>

Swot analýza silných a slabých stránok, príležitostí a ohrození poskytla prehľad potenciálnych obmedzení i možností pri ďalšom rozvoji obce. Jej zhodnotenie umožnilo stanoviť nevyhnutné priority strategických cieľov v jednotlivých oblastiach a prijať opatrenia na zabezpečenie ich dosiahnutia. Analýza príležitostí a ohrození umožnila odhaliť doteraz nevyužitú šancu a súčasne definovať riziká, s ktorými sa samospráva môže v ďalšom období stretnúť.

IV. ROZVOJOVÁ VÍZIA OBCE

Rozvojová vízia obce predstavuje takmer zidealizované predstavy obyvateľov obce i manažmentu obecnej samosprávy o tom, ako by obec v dlhodobom horizonte mala vyzerieť, ako by mali jej obyvatelia v nej žiť, ako by sa mali v obci cítiť, akú kvalitu života by im obec mala v budúcnosti ponúknuť. Je to vízia predovšetkým pre ekonomicky aktívnu a mladú generáciu obce, ale i vízia pre pokojný a zabezpečený život občanov v poproduktívnom veku.

Predstava alebo rozvojová vízia obce je prvým krokom pre stanovenie žiadaných rozvojových potrieb a vo vecnej rovine slúži na stanovenie dlhodobých i krátkodobých cieľov, priorít a opatrení, ktoré sa v dlhodobom programovom dokumente obce ďalej rozpracovávajú do konkrétnej vecnej podoby.

Vízia obce vychádza z predstáv obyvateľov vyslovených v ankete, na verejných zhromaždeniach občanov i pri iných príležitostiach a aj zo zámerov obecnej samosprávy a jej volených predstaviteľov.

ROZVOJOVÁ VÍZIA OBCE

Obec Jalšovík má potenciálne predpoklady byť pre svojich občanov miestom pre pokojné bývanie, v zdravom a čistom prostredí. Vízia bude pokračovaním kresťanských a rodinných tradícií v rozvoji a živote obce. Cieľom je postupné využitie prírodného potenciálu obce so zabezpečením jej ekologickej stability, vybudovanie obce urbanisticky usporiadanej, zabezpečenej bytovou a občianskou vybavenosťou, s potrebnou technickou a sociálnou infraštruktúrou. Naplnenie cieľovej rozvojovej vízie by malo priniesť nové možnosti pre rozvoj podnikania, vznik pracovných príležitostí v obci a jej okolí, priaznivé podmienky pre materiálne zabezpečený a duchovne bohatý život. Obec by mala poskytovať svojim obyvateľom priaznivé podmienky pre záujmové, kultúrne, športové a iné vyžitie, ako aj možnosti oddychu a rekreácie, pri primeranom zdravotnom a sociálnom zabezpečení. Neoddeliteľnou súčasťou rozvojovej vízie obce je i vybudovanie občianskej spoločnosti na princípoch spolužitia aktivity a solidarity, s dobrými medziľudskými vzťahmi.

V. STRATEGICKÉ CIELE, PRIORITY A OPATRENIA

Naplnenie dlhodobej vízie rozvoja obce Jalšovík vedie cez stanovenie a plnenie strategických cieľov rozvoja obce, ich priorít a opatrení. Tieto boli stanovené predovšetkým na základe problémov, ich príčin a dôsledkov v súčasnom stave obce.

Pre naplnenie dlhodobej vízie boli v PHSR obce Jalšovík stanovené nasledovné strategické ciele:

Schéma strategických cieľov PHSR obce Jalšovík:

Základným predpokladom pre splnenie stanovených cieľov je získanie potrebných finančných zdrojov. Ide najmä o financie z verejných fondov, resp. z fondov Európskej únie. Ďalším predpokladom pre úspešné splnenie strategických cieľov je dôsledné vypracovanie a predkladanie programových zámerov a zdôvodnených žiadostí o pridelenie finančných prostriedkov na príslušné inštitúcie.

A. CIEĽ 1: ROZVOJ ĽUDSKÝCH ZDROJOV

Priorita 1: Podpora priaznivého demografického vývoja v obci

Opatrenie 1.1: Podpora všetkých foriem bytovej výstavby, pomoc pri stavebnom konaní, najmä mladým obyvateľom obce

Opatrenie 1.2: Zvyšovanie úrovne občianskej vybavenosti obce v oblasti obchodu, služieb, kultúrneho a športového vyžitia obyvateľov

Opatrenie 1.3: Vytváranie podmienok a príťažlivosti prostredia obce pre záujemcov o prisťahovanie do obce a trvalý pobyt v nej

Priorita 2: Zlepšovanie podmienok pre ekonomickú aktivitu obyvateľov, rozvoj podnikania

Opatrenie 2.1: Rozšírenie trhu práce spoluprácou s investormi v okolí obce a okresného mesta

Opatrenia 2.2: Podpora podnikania v obci a v blízkom okolí (poskytovaním obecných priestorov do prenájmu, predajom obecných pozemkov a pod.)

Priorita 3: Vytváranie podmienok a podpora činnosti záujmových spolkov a občianskych združení, rozvíjanie kultúrnych, športových a spoločenských tradícií v obci

Opatrenie 3.1: Vytváranie priestorových podmienok pre klubovú činnosť záujmových združení a spolkov obyvateľov obce

Opatrenie 3.2: Udržiavanie a rozvoj kultúrnych, spoločenských a iných dlhodobých tradícií obce, ich propagácia, podpora a pomoc organizátorom

Financovanie:

- štátny rozpočet,
- rozpočet obce,
- európske fondy,
- súkromné zdroje.

B. CIEĽ 2: RACIONÁLNE VYUŽÍVANIE PRÍRODNÉHO POTENCIÁLU

Priorita 1: Formovanie obrazu krajiny, priestorové a funkčné usporiadanie územia obce

Opatrenie 1.1: Usporiadanie vlastníckych vzťahov k pozemkom obce, hospodársko – technická úprava pozemkov a ich sceľovanie za účelom ich využitia pre výstavbu

Opatrenie 1.2: Stanovenie záväzných regulatívov na ochranu životného prostredia, zákona o pôde a jej ochrane, pri využívaní územia obce

Priorita 2: Environmentálna zabezpečenosť a ekologická stabilita územia obce a okolia, zdravé životné prostredie

Opatrenie 2.1: Sledovanie dopadov vyplývajúcich z bežného diania obce na životné prostredie

Opatrenie 2.2: Stanovenie záväzných regulatívov ochrany životného prostredia a sankčných opatrení pri ich nedodržaní

Priorita 3: Vytvorenie rekreačných zón, rozvoj turizmu a cestovného ruchu

Opatrenie 3.1: Projekt vytvorenia tzv. zelených zón oddychu a rekreácie na území obce

Opatrenie 3.2: Realizácia parkových úprav v obci

Priorita 4: Odpadové hospodárstvo obce

Opatrenie 4.1: Rozšírenie separovaného zberu domového odpadu aj o biologicky rozložiteľný odpad a zabezpečenie jeho zhodnocovania

Opatrenie 4.2: Zmluvné zabezpečenie odberu vyseparovaných zložiek odpadu, nákup kontajnerov na separáciu odpadu a technológie na zber a zvoz odpadu

Opatrenie 4.3: Zabezpečenie likvidácie veľkého komunálneho odpadu v obci, zamedzenie a sankcionovanie vzniku divokých skládok

Financovanie:

- štátny rozpočet,
- rozpočet obce,
- európske fondy,
- súkromné zdroje.

C. CIEĽ 3: DOBUDOVANIE A ROZVOJ TECHNICKEJ INFRAŠTRUKTÚRY

Priorita 1: Vybudovanie vodovodu a kanalizácie v obci

Opatrenia 1.1: Príprava, vypracovanie projektovej dokumentácie a rekonštrukcia vodovodných potrubí

Opatrenie 1.2: Príprava, vypracovanie projektovej dokumentácie a vybudovanie kanalizácie v obci

Priorita 2: Príprava a budovanie inžinierskych sietí obce pre budúcu bytovú a podnikateľskú výstavbu

Opatrenie 2.1: Príprava projektov a budovanie inžinierskych sietí pre bytovú a občiansku výstavbu v obci

Opatrenie 2.2: Stanovenie regulatívov postupu pri budovaní inžinierskych sietí pre objekty podnikateľských zámerov na území obce

Opatrenie 2.3: Výstavba nových vetiev a prípojok inžinierskych sietí v zmysle potrieb novej bytovej a podnikateľskej výstavby

Priorita 3: Výstavba, rekonštrukcia, opravy a údržba obecných komunikácií, ulíc a chodníkov

Opatrenie 3.1: Zabezpečenie dobrého stavu miestnych cestných komunikácií a natiahnutie nového koberca po celej dĺžke miestnych komunikácií

Opatrenie 3.2: Rekonštrukcia a dobudovanie chodníkov v obci

Opatrenie 3.3: Obnova technologického vybavenia na letnú a zimnú údržbu miestnych komunikácií

Opatrenie 3.4: Rekonštrukcia autobusovej zastávky v obci

Opatrenie 3.5: Udržiavanie a doplnenie dopravného a orientačného značenia popri komunikáciách

Financovanie:

- štátny rozpočet,
- rozpočet obce,
- európske fondy,
- súkromný sektor.

D. CIEĽ 4: DOBUDOVANIE A ROZVOJ SOCIÁLNEJ INFRAŠTRUKTÚRY

Priorita 1: Nová výstavba a rekonštrukcia bytového fondu obce

Opatrenie 1.1: Podpora individuálnej bytovej výstavby

Opatrenie 1.2: Poskytovanie pozemkov obce predovšetkým mladým rodinám

Priorita 2: Odstránenie neobývaných, starých a nevyhovujúcich stavieb, najmä hospodárskych budov v obci

Opatrenie 2.1: Monitoring neobývaných, starých a nevyhovujúcich stavieb a dohoda s vlastníkmi o ich odstránení

Priorita 3: Rozvoj obchodu a služieb (sortiment a kvalita)

Opatrenie 3.1: Zhodnotenie stavu obchodnej siete a rozšírenie ponúkaného sortimentu

Opatrenie 3.2: Zhodnotenie stavu siete služieb v obci a zabezpečenie rozšírenia ich ponuky podľa potrieb obyvateľov

Priorita 4: Obnova obecného majetku

Opatrenie 4.1: Rekonštrukcia existujúceho obecného majetku a modernizácia jeho vnútorného vybavenia

Opatrenie 4.2: Rekonštrukcia verejného osvetlenia v obci

Financovanie:

- štátny rozpočet,
- rozpočet obce,
- európske fondy,
- súkromné zdroje.

E. CIEĽ 5: ZABEZPEČENIE EKONOMICKEJ STABILITY SAMOSPRÁVY

Priorita 1: Efektívne využívanie rozpočtových zdrojov obce

Opatrenie 1.1: Znižovanie nákladov na výkon obecnej samosprávy, úsporné režimy nákladov

Opatrenie 1.2: Zavedenie úsporného režimu v odbere energií v obecných objektoch vplyvom vykonania tepelno - izolačných prác na uvedených budovách

Priorita 2: Využívanie verejných zdrojov Európskej únie a SR

Opatrenie 2.1: Príprava obce na vypracovanie projektov a predkladania žiadostí na dotácie zo štrukturálnych fondov Európskej únie

Opatrenie 2.2: Príprava obce na vypracovanie projektov a predkladanie žiadostí na dotácie zo štátnych fondov SR

Priorita 3: Manažment využívania obecného majetku

Opatrenie 3.1: Projekt využívania obecného majetku (prevádzkovanie, prenájom, odpredaj)

Opatrenie 3.2: Rekonštrukcia a modernizácia obecných objektov a ich vybavenia

Financovanie:

- štátny rozpočet,
- rozpočet obce,
- európske fondy,
- súkromné zdroje.